

Μικρό Οδοιπορικό στα Μέτωπα Υπεράσπισης του Νερού

Γιώργος Παπαχριστοδούλου

Το μικρό οδοιπορικό μας στα τρέχοντα κοινωνικά μέτωπα της υπεράσπισης του νερού ως ελεύθερου φυσικού κοινωνικού αγαθού ξεκινά από την Κρήτη, μια από τις περιοχές της χώρας που αντιμετωπίζει τον κίνδυνο ερημοποίησης, όπως συμβαίνει με τη δυτική Στερεά Ελλάδα, το μεγαλύτερο μέρος της Πελοποννήσου, την ορεινή ζώνη των Ιονίων νήσων, τα νησιά του Αιγαίου, την Εύβοια και μέρος της Ηπείρου, της Θεσσαλίας και της Θράκης.

Την παραπάνω οδυνηρή προοπτική για την βιοποικιλότητα, το νερό και το έδαφος του νησιού, δεν συμμερίστηκε η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας η οποία πρόσφατα ενέκρινε το επενδυτικό σχέδιο «**Ίτανος Γαία**» που αφορά το Κάβο Σίδερο στην περιοχή της Σητείας. Ειδικότερα, πρόκειται για την περίφημη επένδυση κοντά στο Φοινικοδάσος του Βάι στην οποία εμπλέκεται άμεσα η μονή Τοπλού και μια εταιρεία βρετανικών συμφερόντων.

Τον Μάιο του 2016, 17 φορείς και 123 πολίτες προσέφυγαν για την ακύρωση του Προεδρικού Διατάγματος και παρόλο που η επίμαχη περιοχή έχει ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000, ενώ επιμέρους τμήματά της έχουν χαρακτηρισθεί ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) για την ορνιθοπανίδα, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι μπορεί να προχωρήσει ένα σχέδιο κατασκευής τουριστικών κατοικιών το οποίο, πέρα από την προώθηση του μοντέλου του μαζικού τουρισμού, απειλεί τους υδάτινους πόρους της περιοχής καθώς προβλέπει τη δημιουργία γηπέδου γκολφ. Όπως είναι γνωστό, ένα τέτοιο γήπεδο έχει μεγάλες απαιτήσεις άρδευσης, έστω και εποχικές, γεγονός που σημαίνει μεγάλη κατανάλωση νερού. Συγκεκριμένα, σε έναν χρόνο ένα γήπεδο γκολφ καταναλώνει περίπου 1.000.000 μ³ νερό, όσο καταναλώνει, δηλαδή, την ίδια χρονική περίοδο μια πόλη με πληθυσμό 11.000 κατοίκων! Αναρωτιέται λοιπόν κανείς ποιες θα

είναι οι επιπτώσεις από τη συγκεκριμένη επένδυση όσον αφορά την επάρκεια του νερού στην πλέον ξηροθερμική περιοχή της Ευρώπης, που ήδη από το 1995 έχει ενταχθεί στις επικίνδυνες για ερημοποίηση περιοχές.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η απόφαση του ανώτατου ακυρωτικού δικαστηρίου μπορεί να αποκτήσει πιλοτικό χαρακτήρα για αντίστοιχα σχέδια που απειλούν τους φυσικούς πόρους και προωθούνται με τη μέθοδο του *fast track* την οποία εγκαινίασε το παλιό πολιτικό σύστημα των ΝΔ-ΠΑΣΟΚ και υιοθετεί σήμερα, με μαεστρικό τρόπο, η πρώτη φορά Αριστερά. Όπως αναφέρεται στην απόφαση, το επενδυτικό σχέδιο, έχει χαρακτηριστεί από το 2012 στρατηγική επένδυση με απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής Στρατηγικών Επενδύσεων, που σημαίνει ότι για να εξυπηρετηθεί μια επιθετική επιχειρηματικότητα, παρακάμπτονται οι αντιρρήσεις των περιβαλλοντικών οργανώσεων και των πολιτών και η περιβαλλοντική νομοθεσία.

▪ ΡΕΘΥΜΝΟ:

Η προστασία του νερού απασχολεί και όσους αντιστέκονται σε φαραωνικές εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούν το νερό για ενεργειακούς σκοπούς, μακριά από τις κοινωνικές ανάγκες.

Σε πρόσφατη ανακοίνωσή της η **Συντονιστική Ομάδα Ρεθύμνου του Παγκρήτιου Δικτύου κατά των βιομηχανικών ΑΠΕ** αναφέρεται στον υβριδικό σταθμό της ΤΕΡΝΑ στο φράγμα Ποταμών. Σημειώνει: «Το φράγμα Ποταμών σχεδιάστηκε για “την άρδευση του κάμπου του Ρεθύμνου και την ουσιαστική ενίσχυση της υδροδότησης του Δήμου Ρεθύμνου”. Όλες οι εγκρίσεις Περιβαλλοντικών Όρων που του έχουν δοθεί αφορούν αποκλειστικά την ύδρευση των δήμων Ρεθύμνου και Αρκαδίου και την άρδευση 25.820 στρεμμάτων σε δήμους Ρεθύμνου και Αρκαδίου. Ωστόσο, λίγο πριν τα εγκαίνια του φράγματος το 2009, άρχισαν να προετοιμάζουν την κοινή γνώμη για την “ενεργειακή αξιοποίηση” του».

Μετά την υπογραφή της συμφωνίας με την ΤΕΡΝΑ, το 2012, ο Οργανισμός Ανάπτυξης Κρήτης ΑΕ συμπεριφέρεται πλέον

απροκάλυπτα ως πλασιέ, διαφημίζοντας το “μεγάλο αναπτυξιακό έργο”, τον υβριδικό της ΤΕΡΝΑ», συνεχίζει η επιτροπή και θέτει το ακόλουθο ερώτημα:

«Για ποιόν είναι “αναπτυξιακό” ένα έργο που θα καταστρέψει ανεπιστρεπτί τόσες προστατευόμενες περιοχές σε Ρέθυμνο, Αμάρι και Σητεία για να παράγεται ρεύμα 50 MW για 8 ώρες μόνο την ημέρα, το οποίο θα πουλιέται στο δίκτυο προς 236 ευρώ η μεγαβατώρα όταν η λιανική τιμή της μεγαβατώρας στο διασυνδεδεμένο δίκτυο είναι 70 ευρώ;»

Με λίγα λόγια: Τόσα χρόνια, η προπαγάνδα των εταιρειών ΑΠΕ υποστήριζε ότι θα σωθεί ο πλανήτης με την αξιοποίηση του ήλιου και του αέρα και θα κλείσουν τα θερμοηλεκτρικά εργοστάσια. Κι αφού ξεριζώθηκαν χιλιάδες στρέμματα πολύτιμης βλάστησης και τσιμεντώθηκαν βουνά για να γεμίσουν ανεμογεννήτριες, η ΤΕΡΝΑ ομολογεί πως όχι μόνο δεν μας σώζουν οι ανεμογεννήτριες αλλά το ασταθές ρεύμα που παράγουν δημιουργεί προβλήματα στο δίκτυο και στα θερμοηλεκτρικά εργοστάσια!».

• ΦΘΙΩΤΙΔΑ:

Αρνητικές μπορεί να αποδειχτούν οι εξελίξεις όσον αφορά το νερό στην περιοχή της Φθιώτιδας. Όπως ανακοίνωσε στις 24 Ιουλίου το υπουργείο Τουρισμού υπογράφηκε το Προεδρικό Διάταγμα για την οριοθέτηση του Atalanti Hills, της πρώτης Περιοχής Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΠΟΤΑ) σε μη παραθαλάσσια περιοχή στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στον Έξαρχο της Αταλάντης.

Στην ανακοίνωσή του το υπουργείο υποστηρίζει ότι βασικό χαρακτηριστικό της επένδυσης αποτελεί «το περιορισμένο περιβαλλοντικό αποτύπωμα καθώς οι κτηριακές εγκαταστάσεις θα καλύψουν μόνο το 2,56% της συνολικής έκτασης της ΠΟΤΑ, δηλαδή 420 από τα 12.500 στρέμματα».

Δεν λέει ωστόσο κουβέντα για την κατασκευή τριών γηπέδων γκολφ (18 οπών το καθένα), τα οποία απειλούν να στραγγίσουν τα υδάτινα αποθέματα της περιοχής. Όπως αναφέραμε στην αρχή, ένα

γήπεδο γκολφ απαιτεί ετησίως όσο νερό καταναλώνει μια πόλη με πληθυσμό 11.000 κατοίκων.

Τι άλλες επιπτώσεις στο περιβάλλον έχει όμως ο τουρισμός τύπου γκολφ;

Για να συντηρηθεί ο χλοοτάπητας των γηπέδων απαιτείται επίσης εντατική χρήση φυτοφαρμάκων, τα οποία είναι κυρίως χημικά και όχι οργανικά. Έτσι, προκαλείται ρύπανση και αλάτωση του εδάφους, ρύπανση των επιφανειακών και υπογείων υδάτων καθώς και της τοπικής ατμόσφαιρας. Η εγκατάσταση γηπέδων γκολφ έχει ως αποτέλεσμα την αλλαγή των χρήσεων γης, μέσα από τη δημιουργία μεγάλης κλίμακας υποδομών, σε βάρος παραγωγικών δραστηριοτήτων όπως η γεωργία.

Πώς συμβιβάζεται λοιπόν το συγκεκριμένο μοντέλο τουριστικής μονοκαλλιέργειας με την δημόσια συζήτηση που αναπτύσσεται, εν μέσω οικονομικής ύφεσης, για την παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας, όταν δεσμεύεται ένας πολύτιμος φυσικός πόρος όπως το νερό;

▪ ΕΥΒΟΙΑ:

Στην ίδια περιοχή, αυτήν της Στερεάς Ελλάδας, το τελευταίο χρονικό διάστημα δραστηριοποιείται εκ νέου η ομάδα πολιτών για τη διάσωση και ανάδειξη του υγροβιότοπου του Κολοβρέχτη. Ο υγροβιότοπος βρίσκεται στα σύνορα των δήμων Μεσσαπίων-Διρφύων και Χαλκιδέων, μεταξύ Ψαχνών και Νέας Αρτάκης, στην κεντρική Εύβοια. Στον Κολοβρέχτη έχουν καταγραφεί 193 είδη πουλιών εκ των οποίων τα 56 προστατευόμενα (ερωδιοί, χαλκόκοτες, γλαρόνια, πρασινοκέφαλες πάπιες, γερακίνες, καλημάνες).

Την τελευταία 30ετία η λογική του κέρδους σε βάρος Φύσης-Κοινωνίας, η συστηματική αδιαφορία πολιτείας και αυτοδιοίκησης, παρά τις κατά καιρούς αναλαμπές, πλήττουν θανάσιμα τον υγροβιότοπο. Με τον χρόνο ο Κολοβρέχτης υποβαθμίζεται περιβαλλοντικά, μειώνεται η έκτασή του, ενώ οι πολίτες της περιοχής στερούνται την πρόσβαση σε ένα σημαντικό φυσικό και κοινωνικό πόρο.

Η ομάδα πολιτών διεκδικεί την άμεση απομάκρυνση των καταπατητών, την προστασία της καμμένης περιοχής, την φυσική αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημιάς, όπως προβλέπει η ελληνική και κοινοτική νομοθεσία, την απόδοση των καταπατημένων εκτάσεων στον υγρότοπο, τη διενέργεια συστηματικών ελέγχων με δημιουργία παρατηρητηρίου της ρύπανσης των νερών, τη δημιουργία ενός δημόσιου προγράμματος διαχείρισης του βιότοπου, την εγκατάσταση παρατηρητηρίων για τα πουλιά, τη μελέτη της χλωρίδας και της πανίδας, την προώθηση του ήπιου φυσιολατρικού τουρισμού, της παράκτιας αλιείας.

▪ ΒΟΛΟΣ:

Τον αγώνα τους για την προστασία του νερού από τη ρύπανση συνεχίζουν και οι κάτοικοι του Βόλου, όπου φέτος συγκροτήθηκε η *Συμμαχία για το Νερό*. Η *Συμμαχία για το Νερό*, η οποία αντιστέκεται σθεναρά στη χλωρίωση των πηγαίων νερών στα χωριά του Πηλίου, αγωνίζεται με στόχο την προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος και του νερού ως κοινωνικό και δημόσιο αγαθό.

Για την έξαρση του φυτοπλαγκτόν, η οποία παρατηρήθηκε φέτος στις ακτές του Παγασητικού κόλπου, θεωρεί ότι απαιτείται η έγκυρη και επιστημονική μελέτη του φαινομένου έτσι ώστε να εντοπιστούν και να αντιμετωπιστούν οι πραγματικές αιτίες που το προκαλούν. Την ίδια ώρα καθολικό αίτημα της κοινωνίας είναι από τη μια η λειτουργία του Βιολογικού Καθαρισμού στο μέγιστο βαθμό και από την άλλη η προστασία της θάλασσας από κάθε είδους ρύπανση (βιομηχανικά λύματα, κοκ).

▪ ΘΑΣΟΣ:

Προβλήματα με την υδροδότηση της αντιμετωπίζει αυτό το καλοκαίρι η θάσος. Σε ανακοίνωση της με ημερομηνία 26 Ιουλίου, η ανοιχτή επιτροπή θάσος νερό SOS σημειώνει:

«Οι διακοπές υδροδότησης στη θάσο δεν οφείλονται σε ανομβρία. Όπως τονίζουν όλοι οι ειδικοί επιστήμονες έχουμε υπερεπαρκείς βροχές, ενώ και το έδαφος του νησιού μας είναι ιδανικό για να

συγκρατεί το νερό, χάρη στη σύσταση και τη διαμόρφωσή του. Η λειψυδρία οφείλεται στην ανορθολογική διαχείριση του υπεράφθονου φυσικού νερού από τη ΔΕΥΑΘ. Είτε αυτή οφείλεται σε ανικανότητα είτε σε ανομολόγητα σχέδια, το αποτέλεσμα είναι το ίδιο. Το νησί μας καίγεται. Οι ζωές μας βλάπτονται. Η δημόσια υγεία κινδυνεύει. Οι επιχειρήσεις μας ζημιώνονται. Μπορούμε και πρέπει να τα σταματήσουμε όλα αυτά. Το οφείλουμε στους εαυτούς μας και στα παιδιά μας.

Δυστυχώς, τα προβλήματα αυτά απαξιώνουν τον δημόσιο χαρακτήρα της ΔΕΥΑΘ προετοιμάζοντας το έδαφος για την ιδιωτικοποίησή της. Σε όλες τις χώρες που έπεσαν στα νύχια των πολυεθνικών, οι ιδιωτικοποιήσεις ξεκίνησαν με τέτοιες διακοπές και υποβάθμιση της ποιότητας του νερού. Έτσι ο κόσμος, που αγνοεί τον πραγματικό υπαίτιο, εξεγείρεται ενάντια στη δημόσια ύδρευση, ελπίζοντας ότι κάποια πολυεθνική-επενδυτής θα φέρει βελτιώσεις. Αυτό όμως που έγινε παντού όπου προχώρησε η ιδιωτικοποίηση, ήταν η πολυεθνική να αρπάξει τις υποδομές, να πολλαπλασιάσει την τιμή του νερού για να αυξήσει τα κέρδη της και να χειροτερέψει δραματικά τις παροχές για να μειώσει τα έξοδά της».

Η επιτροπή διοργανώνει συναυλία με τη συμμετοχή του Αργύρη Μπακιρτζή, την Παρασκευή 4 Αυγούστου, στις Αποθήκες του Μεταλλευτικού Συγκροτήματος θάσου (Παλατάκι) Λιμεναρίων.

▪ ΣΚΙΟΥΡΙΕΣ:

Το νερό βρίσκεται στο επίκεντρο του αγώνα και στην κατεχόμενη ΒΑ Χαλκιδική, όπου αυτές τις ημέρες στη Μεγάλη Παναγιά διοργανώνεται δεκαήμερο αγώνα με εκδηλώσεις, συζητήσεις και δράσεις στο βουνό το οποίο προορίζεται να εξυπηρετήσει τα συμφέροντα της Ελντοράντο Γκολντ και της ανεξέλεγκτης μεταλλευτικής δραστηριότητας. Όπως τονίζουν οι κάτοικοι της περιοχής οι υδατικοί πόροι της ΒΑ Χαλκιδικής αφήνονται στο έλεος της εταιρείας Ελληνικός Χρυσός, το επενδυτικό σχέδιο της οποίας προβλέπει μαζικές αποστραγγίσεις και υποβάθμιση της ποιότητάς τους καθώς το Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής

Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Κεντρικής Μακεδονίας που εγκρίθηκε το 2014, δεν είχε στόχο την προστασία των νερών της περιοχής αλλά την προστασία των μεταλλευτικών δραστηριοτήτων και του εγκεκριμένου Επενδυτικού Σχεδίου της Ελληνικός Χρυσός.

▪ ΑΧΕΛΩΟΣ:

Ολοκληρώνουμε το οδοιπορικό μας με τη μάχη – σύμβολο του οικολογικού κινήματος, μια μάχη που αφορά την υπεράσπιση του φυσικού περιβάλλοντος των κοινών αγαθών από τη λεηλασία της «ανάπτυξης», ό,τι προσωπείο κι αν φοράει αυτή. Πρόκειται φυσικά για την εκτροπή του Αχελώου, σχέδιο το οποίο δεν εγκαταλείπεται από τη στιγμή που το υπουργείο περιβάλλοντος, και προσωπικά ο αναπληρωτής υπουργός Περιβάλλοντος Σωκράτης Φάμελλος, προωθούν τη λειτουργία του μεγάλου υδροηλεκτρικού φράγματος στη Μεσοχώρα, που αποτελεί έργο κεφαλής στο σχέδιο της εκτροπής.

Το μέτωπο κατά του φράγματος μεγαλώνει με κορύφωση τον μήνα Αύγουστο με διαδήλωση στη Μεσοχώρα την Κυριακή 13 Αυγούστου, ενώ τις προηγούμενες ημέρες διοργανώνονται δραστηριότητες από τους κατοίκους του χωριού, την αυτόνομη συνάντηση αγώνα και το πανελλαδικό δίκτυο «Μεσοχώρα-Αχελώος SOS».

Σε ανακοίνωση του το δίκτυο επισημαίνει «το κράτος και η ΔΕΗ αντιμετωπίζουν το ποτάμι, τα νερά και, γενικότερα, τους φυσικούς πόρους, σαν αντικείμενο εκμετάλλευσης και σαν μέσο για να αντληθούν υλικοί πόροι. Ανοίγουν διάπλατα τον δρόμο στην ιδιωτικοποίηση των νερών και της ενέργειας. Δεν νοιάζονται για το αν και το νέο τους σχέδιο θα συνεχίσει να έχει τεράστιες περιβαλλοντικές επιπτώσεις και αν θα οδηγήσει στον αφανισμό της Μεσοχώρας». Καταλήγοντας απαιτεί την οριστική ακύρωση του σχεδίου εκτροπής και το γκρέμισμα του φράγματος Μεσοχώρας.

***Το οδοιπορικό μεταδόθηκε ραδιοφωνικά τη Δευτέρα 31 Ιουλίου στην αυτοδιαχειριζόμενη εκπομπή «Πάγιες και διαρκείς ανάγκες στην ΕΡΤ Χανίων». Το ηχητικό της εκπομπής εδώ:**